

Література

1. Смолій В. Історик і війна. НАН України. Інститут історії України. 2022.
2. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії. Family Leisure Club. 2023.

Гранченко Максим
(м. Миколаїв)

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО ФОНДОВОЇ ГРУПИ “МЕТАЛ-ДЕРЕВО” МОКМ

В цій статті автор досліджує історію і культурну цінність експонатів, які надійшли до фондової групи “Метал-дерево” Миколаївського обласного краєзнавчого музею в 2023 році.

Фонди Миколаївського обласного краєзнавчого музею (МОКМ) продовжують збирати, зберігати і досліджувати предмети, які становлять цінність для історії та культури України. В 2023 році до фондової групи “Метал-дерево” (“МД”), надійшло 40 предметів. Деякі з них є просто предметами побуту і не становлять великої цінності як історичне джерело і були прийняті в фонди для поповнення музейних колекцій предметів побуту, техніки, музичних інструментів тощо. До них автор відносить наступні експонати: сучасна реконструкція брилі - традиційного українського головного убору [1], картридж до телевізора, початок ХХІ століття [2], дзеркало кишенькове, початок ХХІ століття [3], 2 металеві хулахупи другої половини ХХ століття [4; 5], люстра, початок ХХІ століття [6], вентилятор 1951 року [7], годинник настільний виробництва заводу “Весна” 1970-80-х років [8], годинник настінний заводу “Янтарь” 1970-х років [9], рупор грамофону початку ХХ століття [10], гармошка губна 1972 року фірми “Olympia” (Федеративна республіка Німеччина) [11]. Особливо в цій групі виділяються фотоекспанометр “Ленінград-2” [12] і фотоапарати “Любитель-166” та “Елікон-4” [13; 14].

Деякі з предметів є сувенірами і також не несуть історичної інформації, але можуть становити цінність для експонування на виставках через свою незвичайну форму. Це: металеві гудзики у формі квітки вироблені в 50-ті роки ХХ століття [15], 2 термометри сувенірні, один зроблений у формі якоря [16], другий – у формі рятувального кола [17], прилад письмовий другої половини ХХ століття з календарем та термометром [18].

Кілька предметів мають цінність як історичне джерело через свою давність і рідкість. До них автор відніс наступні музейні предмети з надходжень 2023 року: фігурка гальюнна (носова) з невеликого гребного судна першої половини ХХ століття [19], дзеркало настільне 10-20 років ХХ століття [20], лампа

настільна електрична 10-20 років ХХ століття [21], ніж і виделка столові першої половини ХХ століття, Німеччина [22; 23]. Особливо тут виділяється ручна кавомолка кінця ХVІІІ століття, вироблена в Османській імперії [24].

До останньої групи автор відніс предмети, які пов'язані з певними подіями або відомими людьми. Такі предмети становлять найбільшу цінність як історичне джерело. Перший з цих предметів – це пам'ятна дошка, яка була вручена М.І. Богданову в якості подяки від міської громади м. Миколаїв за встановлення пам'ятника Святому Миколаю 17.09.2005 р. Табличка вироблена з металу та дерева методом карбування. Текст таблички складається з переліку прізвищ людей, які допомагали у виготовленні і встановленні пам'ятника, нижче розташовані прізвища та підписи архієпископа Миколаївського та Вознесенського, а також міського голови Миколаєва, яким на той момент був В.Д. Чайка [25].

Наступний предмет – це свідоцтво про надання звання “громадянин року” у 2000 році Кондрат'єву М.І. (1952-2016 рр.) у номінації Благодійність – малі, середні та приватні підприємства. Свідоцтво зроблено з металу та дерева методом карбування [26].

Третій експонат в цій групі – це приз перехідний Одеської вітрильної регати, яка проходила в місті Одеса. Кубок був переданий на довічне зберігання Євдокову В.Д. який переміг в тих змаганнях тричі. Приз має вигляд вази-кубка, зроблений з білого та жовтого металів [27].

Наступний експонат – це пам'ятна табличка, присвячена другому Всеукраїнському фестивалю ромського мистецтва, який проходив у м. Миколаїв в 2018 році. Табличка відлита з металу у формі прямокутника, наверху прикріплена підкова і голова коня у профіль, нижче – пластина з друкованим написом з назвою, місцем і роком проходження фестивалю [8].

Наступні предмети – це зразки винаходів Подгуренка Володимира Сергійовича, відомого винахідника Миколаївщини. За життя, Володимир Сергійович отримав звання Почесний енергетик України, Городян року та Заслужений винахідник України. В 70-80-х роках ХХ століття він був спеціалістом на заводі “Зоря-Машпроект”, в 1992 році став організатором і керівником першої вітроелектростанції на мисі Аджигол, Очаківський район Миколаївської області, а з 2012 року – був заступником директора з перспективного розвитку і наукових питань ТОВ “Вітряний парк “Очаківський””. В фонди МОКМ в 2023 році поступили зразки винаходів для виготовлення торсіонного валу, 1981 рік та храпова муфта вільного ходу, 1983 рік. Обидва винаходи експонувались на виставці “Ось, де наша слава” до 30-ти річчя Незалежності України [29;30].

Наступний предмет в групі пам'ятних і іменних експонатів – це декоративна ваза, яка стояла в кабінеті Михайлова В.А., який був директором Миколаївського обласного краєзнавчого музею в 2008-2021 роках. Ваза зроблена з дерева, розписана кольоровим рослинним орнаментом [31].

Останній експонат в цій групі – це аншлаг (табличка) з назвою вулиці Московська, на якій трафаретом поверх старої назви нанесена нова назва після

перейменування – Маріупольська [32]. Цей експонат є важливим для сучасної історії, оскільки показує в динаміці процес дерусифікації назв вулиць, який почався після початку повномасштабного вторгнення росії 24 лютого 2022 року.

Літератури

1. Фонди Миколаївського обласного краєзнавчого музею (Ф.МОКМ), МД-6322
2. Ф.МОКМ, МД-6323
3. Ф.МОКМ, МД-6324
4. Ф.МОКМ, МД-6325
5. Ф.МОКМ, МД-6326
6. Ф.МОКМ, МД-6328
7. Ф.МОКМ, МД-6333
8. Ф.МОКМ, МД-6336
9. Ф.МОКМ, МД-6337
10. Ф.МОКМ, МД-6338
11. Ф.МОКМ, МД-6345
12. Ф.МОКМ, МД-6331
13. Ф.МОКМ, МД-6334
14. Ф.МОКМ, МД-6335
15. Ф.МОКМ, МД-6327/1-2
16. Ф.МОКМ, МД-6329
17. Ф.МОКМ, МД-6330
18. Ф.МОКМ, МД-6332
19. Ф.МОКМ, МД-6342
20. Ф.МОКМ, МД-6343
21. Ф.МОКМ, МД-6344
22. Ф.МОКМ, МД-6346
23. Ф.МОКМ, МД-6347
24. Ф.МОКМ, МД-6348/1-6
25. Ф.МОКМ, МД-6318
26. Ф.МОКМ, МД-6319
27. Ф.МОКМ, МД-6320/1-2
28. Ф.МОКМ, МД-6321
29. Ф.МОКМ, МД-6339/1-2
30. Ф.МОКМ, МД-6340
31. Ф.МОКМ, МД-6341
32. Ф.МОКМ, МД-6349